

1988-2000 Döneminde İ.Ü. Onkoloji Enstitüsüne Başvuran 34095 Kanserli Hastada Demografik Özellikler ve Tümör Yerleşim Yeri Değişkenlerinin İncelenmesi

DEMOGRAPHIC DATA AND TUMOR LOCALISATION OF 34095 CANCER PATIENTS TREATED IN ISTANBUL UNIVERSITY ONCOLOGY INSTITUTE BETWEEN 1988 - 2000

Dr.Rian DİŞÇİ*, Dr.Hakan ÇAMLICA*, Dr.Adnan AYDINER**, Dr.Erkan TOPUZ **

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Onkoloji Enstitüsü (*)Preventif Onkoloji ABD, Kanser Epidemiyolojisi ve Biyoistatistik (**) Medikal Onkoloji, İSTANBUL

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada 1988-2000 yılları arasında İ.Ü. Onkoloji Enstitüsü'ne başvuran toplam 34095 hastada cinsiyet, yaş ve tümör yerleşim yeri değişkenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Durum Değerlendirilmesi: Dünyada kanser insidansları ve mortalite hızları ülkelerin kanser stratejilerini belirlemede ana kaynakları teşkil etmektedir. Ülkemizde kanser insidansları ait sağlıklı bir veri tabanı bulunmadığından eldeki mevcut olan kanser başvurularının kendi içindeki ağırlıkları incelenmiştir.

Yöntem: Enstitümüz arşiv kayıtlarından hastalarımıza ait veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 7.5 (1) programı kullanılarak istatistiksel analiz yapılmıştır. Tümör yerleşim yeri değişkeninin kodlanmasında ICD-O (2) kriterleri esas alınmıştır.

Çıkarımlar: Hastalarımızın % 47.8'ini kadınlar, %52.2'sini ise erkekler oluşturmaktadır. Tüm grupta yaş ortalaması 50.52 ± 18.18 bulunmuştur.

Tüm grupta tümörün organ yerleşim yerine göre sıklıkları incelendiğinde ilk 5 sırada "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (% 25.26), "meme" (% 17.81), "sindirim sistemi" (% 15.1), "kadın genital organlar" (% 9.27) ve "lenfomalar" (% 5.6) yer almaktadır.

Sonuç: Ülkemizde kanser insidanslarının organlara göre dağılımına ilişkin sağlıklı bir veri tabanı bulunmamaktadır. Sağlıklı bir karşılaştırma için ülkemize ait geniş çaplı kanser veri tabanına gereksinim duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kanser kayıtları, lokalizasyon, kanser epidemiyolojisi

SUMMARY

In this study we aimed to show the profile of 34095 patients who applied to the Oncology Institute between the years 1988 and 2000. The data of the archive of the Oncology Institute was collected into a COMPUTER database and the statistical analyses were performed with SPSS 7.5. Tumor location was coded with the ICD-O criteria. The sex distribution among our patients was for women and men 47.8% and 52.2%, respectively. Mean age of the patients was 50.52±18.18. In the whole group the first five tumor distribution sites were "respiratory system" (% 25.26), "breast" (% 17.81), "digestive system" (% 15.1), "female genital system" (% 9.27) ve "lymphomas" (% 5.6). We have no reliable database in our country for the incidence of cancer organ site distributions. We need a broader database for a reliable comparison with other data.

Keywords: Sites, cancer records, cancer epidemiology

Bu çalışmada 1988-2000 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü'ne başvuran toplam 34095 kanserli hastanın organlara göre dağılımının elde edilmesi ve bu dağılımın cinsiyet ve yaş değişkenleri ile ilişkilerinin incelenmesi, amaçlanmıştır.

YÖNTEM VE GEREÇ

Enstitümüz arşiv kayıtlarından hastalarımıza ait veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 7.5 (1) programı kullanılarak istatistiksel analiz

yapılmıştır. Organ (tümör yerleşim yeri) değişkeninin kodlanmasında ICD-O (3) kriterleri esas alınmıştır. Bazal ve skuamoz deri kanserleri ile lösemili hastalar çalışmaya dahil edilmemiştir.

BULGULAR

1988-2000 yılları arasında enstitümüze kanser nedeniyle başvuran hastaların organlara göre dağılımı Tablo 1'de verilmektedir. Tüm grupta tümörün organ gruplarına göre sıklıkları incelendiğinde ilk 5 sırada "solunum sistemi ve

TABLO 1: İ.Ü.ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ'NE KANSER NEDENİYLE BAŞVURAN HASTALARIN ORGAN GRUPLARI VE ALT ORGANLARA GÖRE DAĞILIMI

ORGAN GRUPLARI	ORGANLAR	Sayı	Yüzde
DUDAK, ORAL KAVİTE VE FARENKS	DUDAK	247	0,72
	DİL	301	0,88
	DAMAK	29	0,09
	AĞIZ TABANI	72	0,21
	AĞIZ DİĞER	178	0,52
	PAROTİS	102	0,30
	SALGI BEZLERİ DİĞER	37	0,11
	TONSİL	101	0,30
	OROFARİNGS	21	0,06
	NASOFARİNGS	569	1,67
	PİRİFORM SİNÜS	116	0,34
	HİPOFARİNGS	70	0,21
	DİĞER FARİNGS	12	0,04
	Grup Toplam	1855	5,44
SİNDİRİM SİSTEMİ	ÖSEFAGUS	411	1,21
	MİDE	1449	4,25
	İNCEBARSAK	16	0,05
	KOLON	1209	3,55
	REKTOSİGMOİD	73	0,21
	REKTUM	914	2,68
	ANUS VE ANAL KANAL	20	0,06
	KARACİĞER	527	1,55
	SAFRAKESESİ	96	0,28
	SAFRAYOLLARI DİĞER	6	0,02
	PANKREAS	378	1,11
	SİNDİRİM SİSTEMİ DİĞER	30	0,09
	RETROPERİTON VE PERİTON	19	0,06
Grup Toplam	5148	15,10	
SOLUNUM SİSTEMİ VE İNTRATORASİK ORGANLAR	NAZAL KAVİTE VE ORTAKULAK	10	0,03
	AKSESUAR SİNÜS	4	0,01
	LARİNGS	1393	4,09
	TRAKEA	2	0,01
	TİMUS	53	0,16
	KALP, MEDIASTEN VE PLEVRA	124	0,36
	SOLUNUM SİSTEMİ DİĞER	2	0,01
	AKCİĞER	7023	20,60
Grup Toplam	8611	25,26	

Tablo 1. Devam.

ORGAN GRUPLARI	ORGANLAR	Sayı	Yüzde
KEMİK, EKLEMLER VE EKLEM KIKIRDAKLARI	EKSTEMİTE KEMİK, EKLEM VE KARTILAJ	59	0,17
	KEMİK, EKLEM VE KARTILAJ DİĞER	300	0,88
	Grup Toplam	359	1,05
BAZAL DERİ HARİÇ, MELANOM VE KAPOSİ SARKOM	MELANOM	609	1,79
	KAPOSİ SARKOM	30	0,09
	Grup Toplam	639	1,87
BAĞDOKUSU VE YUMUŞAK DOKU	KONNEKTİF, SUBKUTAN VE DİĞER	1103	3,24
	Grup Toplam	1103	3,24
MEME	MEME	6074	17,81
	Grup Toplam	6074	17,81
KADIN GENİTAL ORGANLAR	VULVA	66	0,19
	VAJİNA	47	0,14
	SERVİKS	997	2,92
	UTERUS, ENDOMETRİUM	619	1,82
	OVER	1044	3,06
	DİŞİ GENİTAL ORGANLAR DİĞER	380	1,11
	PLASENTA	8	0,02
Grup Toplam	3161	9,27	
ERKEK GENİTAL ORGANLAR	PROSTAT	650	1,91
	TESTİS	652	1,91
	Grup Toplam	1302	3,82
ÜRİNER SİSTEM	BÖBREK	562	1,65
	RENAL PELVİS	1	0,00
	ÜRETER	4	0,01
	MESANE	656	1,92
	Grup Toplam	1223	3,59
GÖZ	GÖZ VE ADNEKS	200	0,59
	Grup Toplam	200	0,59
BEYİN, OTONOM VE PERİFERİK SİNİR SİSTEMİ	PERİFERİK VE OTONOM SİNİR SİSTEMİ	2	0,01
	BEYİN	1694	4,97
	SPİNAL KORD, KRANYAL SİNİR VE DİĞER	103	0,30
	Grup Toplam	1799	5,28

Tablo 1. Devam.

ORGAN GRUPLARI	ORGANLAR	Sayı	Yüzde
TİROİD VE DİĞER ENDOKRİN ORGANLAR	TİROİD	301	0,88
	ENDOKRİN BEZ DİĞER, CARCİNOİD TM	2	0,01
	Grup Toplam	303	0,89
DİĞER BÖLGELER	DİĞER	106	0,31
	MAKROGLOBULİNEMİ, ZİNCİR HASTALIKLARI, WALDENSTRÖM	6	0,02
	Grup Toplam	112	0,33
LENFOMALAR	HODGKİN	1039	3,05
	NON-HODGKİN	871	2,55
	Grup Toplam	1910	5,60
PRİMERİ BELLİ OLMAYAN	PRİMERİ BİLİNMEYEN	699	2,05
	Grup Toplam	699	2,05
MULTİPL MYELOM	MULTİPL MYELOM, PLAZMASİTOM	184	0,54
	Grup Toplam	184	0,54
	Ana Toplam	34095	100,00

* : Bazal Deri, Skuamoz Deri ve Lösemiler Hariç.

intratorasik organlar" (%25.26), "meme" (% 17.81), "sindirim sistemi" (% 15.1), "kadın genital organlar" (%9.27) ve "lenfomalar" (%5.6) yer almaktadır.

Sadece 2000 yılı incelendiğinde ilk 5 sıra farklılıklar göstermektedir. İlk 5 sıra , "meme" (%18.5), "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (%18.0), "sindirim sistemi" (%15.5), "kadın genital organlar" (%12.0) ve "dudak, oral kavite ve farenks" (%6.7) şeklindedir.

1988-2000 Yıllarında hastaların cinsiyete ve organ gruplarına göre dağılımı Tablo 2'te verilmektedir. Erkeklerde ilk üç sıra "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (%42.67), "sindirim sistemi" (%17.61) ve "erkek genital organlar" (%7.32), kadınlarda ise, "meme" (% 35.38), "kadın genital organlar" (%19.57) ve "sindirim sistemi" (%12.82) şeklindedir.

Tüm grupta hastaların % 47,8'ini kadınlar , % 52,2'sını ise erkekler oluşturmaktadır. 2000 yılında ise, kadın hastaların oranı % 50,8, erkek hastaların

oranı ise %49,2'dir.

1988-2000 Yıllarında hastaların yaş grupları ve organ gruplarına göre dağılımı Tablo 3'te verilmektedir. Hastaların %4.4'ü 0-16, % 37.0'ını 17-50, % 48.6'sını 51-70 ve % 10.0'ını 71 ve üstü yaş grubunda yer almaktadır. En sık görülen organlar 0-16 yaş grubunda "Beyin, otonom ve periferik sinir sistemi" (%24.55), 17-50 yaş grubunda "meme" (%26.17), 51-70 yaş grubunda ve 71 ve üstü yaş grubunda "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (sırasıyla, %31.23, %26.05) şeklindedir.

2000 yılında hastalarımızın %7.1'i 0-16, % 35.4 'ü 17-50, % 45.1'i 51-70 ve %12.2'ünü 71 ve üstü yaş grubunda yer almaktadır. Tüm grupta yaş ortalaması 50.52 ± 18.18 bulunmuştur

TARTIŞMA VE SONUÇ

Tüm grupta, genel olarak sıralama yıllara göre aynı kalmakla birlikte, solunum sistemi ve

TABLO 2: İ.Ü. ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ'NE KANSER NEDENİYLE BAŞVURAN HASTALARIN ORGAN GRUPLARI VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI, 1988-2000

ORGAN GRUPLARI	CİNSİYET			
	Kadın		Erkek	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
DUDAK, ORAL KAVİTE VE FARENKS	578	3,74	1185	7,01
SİNDİRİM SİSTEMİ	1983	12,82	2977	17,61
SOLUNUM SİSTEMİ VE İNTRATORASİK ORGANLAR	1031	6,67	7214	42,67
KEMİK, EKLEMLER VE EKLEM KIKIRDAKLARI	134	0,87	219	1,30
BAZAL DERİ HARİÇ, MELANOM VE KAPOSİ SARKOM	584	3,78	720	4,26
BAĞDOKUSU VE YUMUŞAK DOKU	458	2,96	602	3,56
MEME	5471	35,38	365	2,16
KADIN GENİTAL ORGANLAR	3027	19,57		0,00
ERKEK GENİTAL ORGANLAR		0,00	1237	7,32
ÜRİNER SİSTEM	275	1,78	900	5,32
GÖZ	80	0,52	118	0,70
BEYİN, OTONOM VE PERİFERİK SİNİR SİSTEMİ	653	4,22	1069	6,32
TİROİD VE DİĞER ENDOKRİN ORGANLAR	193	1,25	100	0,59
DİĞER BÖLGELER	39	0,25	73	0,43
LENFOMA	662	4,28	1173	6,94
PRİMERİ BELLİ OLMAYAN	229	1,48	444	2,63
MULTİPL MYELOM	68	0,44	108	0,64
TOPLAM	15465	100,00	16908	100,00

* : cinsiyet bilgi olmayan : 1722

intratorasik organlarda son yıllarda azalma, meme ve kadın genital organlarda ise yükselme eğilimi gözlenmektedir

Yıllara göre cinsiyet değişkeni istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (ki-kare = 160,09, s.d. = 12, p < 0.001). 1988-1994 yılları arasında kadın hastalarımızın oranı % 39,7 ile % 43,9 arasında değişirken 1995-2000 yılları arasında bu oran % 46,9 ile % 50,8 arasında değişmektedir.

Yaş değişkeni yıllara göre dağılımı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (ki-kare = 90,57, s.d. = 36, p < 0.001). 1988-1994 yılları arasında 71 ve üstü yaş grubundaki hastaların oranı % 7.6 ile % 9.5 arasında değişirken 1995-1999 arasında bu oran % 8.8 ile % 12.2 arasında değişmektedir

Amerikan Ulusal Kanseri Enstitüsü (NCI) tarafından yürütülen Amerika Birleşik Devletleri

TABLO 3: İ.Ü. ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ'NE KANSER NEDENİYLE BAŞVURAN HASTALARIN ORGAN GRUPLARI VE YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI, 1988-2000*

ORGAN GRUPLARI	YAŞ GRUPLARI							
	0-16		17-50		51-70		> 70	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
DUDAK, ORAL KAVİTE VE FARENKS SİNDİRİM SİSTEMİ	51	3,65	634	5,39	778	5,03	211	6,65
	32	2,29	1524	12,95	2611	16,89	523	16,47
SOLUNUM SİSTEMİ VE İNTRATORASİK ORGANLAR	38	2,72	1936	16,45	4827	31,23	827	26,05
KEMİK, EKLEMLER VE EKLEM KIKIRDAKLARI	64	4,58	131	1,11	117	0,76	26	0,82
BAZAL DERİ HARİÇ, MELANOM VE KAPOSI SARKOM	52	3,72	243	2,06	614	3,97	304	9,57
BAĞDOKUSU VE YUMUŞAK DOKU	211	15,10	480	4,08	234	1,51	59	1,86
MEME	18	1,29	3080	26,17	2091	13,53	281	8,85
KADIN GENİTAL ORGANLAR	32	2,29	1071	9,10	1515	9,80	227	7,15
ERKEK GENİTAL ORGANLAR	27	1,93	538	4,57	410	2,65	221	6,96
ÜRİNER SİSTEM	87	6,23	216	1,84	622	4,02	163	5,13
GÖZ	97	6,94	33	0,28	41	0,27	16	0,50
BEYİN, OTONOM VE PERİFERİK SİNİR SİSTEMİ	343	24,55	649	5,51	517	3,34	57	1,80
TİROİD VE DİĞER ENDOKRİN ORGANLAR	9	0,64	103	0,88	129	0,83	34	1,07
DİĞER BÖLGELER	38	2,72	39	0,33	30	0,19	5	0,16
LENFOMA	279	19,97	835	7,09	485	3,14	138	4,35
PRİMERİ BELLİ OLMAYAN	16	1,15	204	1,73	337	2,18	69	2,17
MULTİPL MYELOM	3	0,21	53	0,45	98	0,63	14	0,44
TOPLAM	1397	100,00	11769	100,00	15456	100,00	3175	100,00

* : Yaş bilgisi Olmayan : 2298

Yaşam Süresi, Epidemiyoloji ve Sonuçlar [U.S. Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER)] (2) verilerine göre ise 1992-1996 yıllarında organlara göre kanser insidanslarının dağılımı incelendiğinde ilk beş sırada "sindirim sistemi" (yüzbinde 83.03), "meme" (73.09), "erkek genital organlar" (72.63), "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (63.02) ve "kadın genital organlar" (54.78) yer almaktadır. Aynı yıllarda enstitümüzde ise ilk beş sırada "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (%25.6), "meme" (% 17.7), "sindirim sistemi" (% 15.5), "kadın genital organlar" (%7.23) ve "beyin, otonom ve periferik sinir sistemi" (% 5.5) yer almaktadır. Yine SEER verilerine göre erkeklerde ilk üç sıra "erkek genital organlar" (yüzbinde 147.18), "sindirim sistemi" (88.92) ve "solunum sistemi ve intratorasik organlar" (76.02) iken, kadınlarda

bu sıralama "meme" (143.34), "kadın genital organlar" (108.16) ve sindirim sistemi (77.29) şeklindedir.

SEER sonuçları ile bizim sonuçlarımız arasında farklılık görülmektedir. Enstitümüze müracaat eden hasta popülasyonunun dağılımı ile (SEER verilerinin Türkiye'deki insidansları yaklaşık olarak temsil edebileceği düşüncesi ile) toplumdaki olası kanser dağılımı arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bazı kanser tiplerinin, örneğin erkek genital organ tümörlerinin (özellikle prostat kanseri) üroloji kliniklerine başvurmaları nedeni ile bu hastaların enstitümüze başvurusu düşük kalmaktadır.

Ülkemizde kanser insidanslarının organlara göre dağılımına ilişkin sağlıklı bir veri tabanı bulunmamaktadır. Sağlıklı bir karşılaştırma için ülkemize ait geniş çaplı kanser veri tabanına gereksinim duyulmaktadır.

TABLO 4: İ.Ü.ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ'NE KANSER NEDENİYLE BAŞVURAN HASTALARIN ORGAN GRUPLARINA DAĞILIMI İLE SEER VERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI, 1992-1996

ORGAN GRUPLARI	I.Ü.Onkoloji 1992-1996		SEER 1992-1996 İnsidans Hızı	
	Sayı	Yüzde	Yüzbinde	% 95 G.A.
DUDAK, ORAL KAVİTE VE FARENKS	707	5,15	10,73	10,58-10,89
SİNDİRİM SİSTEMİ	2123	15,46	83,03	82,61-83,45
SOLUNUM SİSTEMİ VE İNTRATORASİK ORGANLAR	3512	25,57	63,02	62,65-63,39
KEMİK, EKLEMLER VE EKLEM KIKIRDAKLARI	108	0,79	0,85	0,81-0,90
BAZAL DERİ HARIÇ, MELANOM VE KAPOŞİ SARKOM	479	2,96	24,25	24,02-24,48
BAĞDOKUSU VE YUMUŞAK DOKU	469	3,41	2,51	2,44-2,58
MEME	2425	17,65	73,09	72,70-73,49
KADIN GENİTAL ORGANLAR	1169	7,23	54,78	54,44-55,13
ERKEK GENİTAL ORGANLAR	501	3,10	72,63	72,24-73,03
ÜRİNER SİSTEM	440	3,20	28,14	27,89-28,38
GÖZ	84	0,61	0,85	0,81-0,90
BEYİN, OTONOM VE PERİFERİK SİNİR SİSTEMİ	749	5,45	5,97	5,86-6,08
TİROİD VE DİĞER ENDOKRİN ORGANLAR	124	0,90	6,31	6,20-6,43
LENFOMA	691	5,03	19,75	19,54-19,85
PRİMERİ BELLİ OLMAYAN	273	1,99	11,45	11,29-11,60
MULTİPL MYELOM	64	0,47	4,77	4,67-4,87

KAYNAKLAR

1. *SPSS base 7.5 for Windows, SPSS Inc. Chicago, Amerika Birleşik Devletleri, 1997.*
2. *Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) Program Public-Use CD-ROM (1973-1996), National Cancer Institute, DCCPS, Cancer Surveillance Research Program, Cancer Statistics Branch, released April 1999, based on the August 1998 submission.*
3. *WHO: "International Classification of Diseases for Oncology (ICD-O): Second edition"; editörler: Percy C., Van Holten V. Ve Muir C., Cenevre, 1990.*

YAZIŞMA ADRESİ:

Dr.Rian DİŞÇİ
İ.Ü.Onkoloji Enstitüsü, Prevanatif Onkoloji
ABD, Kanser Epidemiyolojisi ve
Biyostatistik, İSTANBUL